

RAPORTUL DE ACTIVITATE
AL INSPECTORATULUI NAȚIONAL DE PROBAȚIUNE
pentru anul 2022

APROBAT:
Sergiu MĂRGĂRINT,
Director adjunct al INP

A handwritten signature in blue ink, corresponding to the name Sergiu Mărgărint, written over a horizontal line.

Chișinău 2023

CUPRINS:

I. Introducere	3
II. Activitatea derulată de sistemul de probațiune la nivel central	4
III. Managementul resurselor umane în sistemul de probațiune	9
IV. Coordonarea activității birourilor de probațiune	11
V. Promovarea imaginii și vizibilitatea sistemului de probațiune pe plan național și internațional	21
VI. Priorități pentru anul 2023	24

I. Introducere

Funcționarea eficientă a sistemului de probațiune este indispensabilă procesului de edificare a unui sistem judiciar modern, avînd potențialul de a contribui la reducerea supra-aglomerării penitenciarelor, respectiv creșterea încrederii populației în actul de justiție prin oferirea posibilității participării comunității în procesul de reabilitare. Activitatea sistemului de probațiune se desfășoară în interesul comunității, în scopul reintegrării sociale a persoanelor care au încălcat legea, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al menținerii securității comunitare, concomitent cu reducerea costurilor sociale ale executării sancțiunilor și măsurilor penale, prin diminuarea populației din penitenciare și reintegrarea în societate, prin valorificarea potențialului socioeconomic al persoanelor aflate în supravegherea sistemului de probațiune.

Inspectoratul Național de Probațiune își îndeplinește atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale a căror activitate o organizează, coordonează și controlează în conformitate cu Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune și prezentul Regulament.

Probațiunea apare ca un pas important în contextul racordării legislațiilor naționale la standardele internaționale, urmărind scopul de a crea o zonă intermediară în sistemul de pedepse, o reevaluare a conceptului represiv și o redirecționare a acestuia spre unul curativ. Conceptul și instituția dezvoltată în baza acestuia au evoluat în timp atât la nivel de reglementare, instituțional și metodologic.

Conform Raportului Indicilor Supremației Legii (Rule of Law Index) emis de către World Justice Project în anul 2022, Republica Moldova a înregistrat o evoluție pozitivă la indicatorul de eficiență a sistemelor corecționale în sectorul justiției, înregistrând 0,42 de puncte din cele 1,00 maxim,¹ comparativ, în 2015 acesta constituia 0,28². Astfel, urmare a implementării reformelor, inclusiv a Strategiei de dezvoltare a sistemului de probațiune pentru anii 2016-2020, indexul privind eficiența sistemului corecțional a sectorului justiției a crescut cu 0,14 puncte.

La 29.12.21 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr.464, în vigoare 03.01.22, prin care s-a majorat efectivul limită al Inspectoratului Național de Probațiune la **325 unități**, dintre care:

- 53 unități în aparatul central,
- 272 unități în subdiviziunile teritoriale.

La situația din **31 decembrie 2022**, funcții publice/posturi ocupate - 266, unități vacante – 59. Conform ordinului Ministrului Justiției nr.9 din 17 ianuarie 2022, cu privire la unele măsuri privind moratoriul la încadrarea în funcțiile publice, a fost suspendată încadrarea în funcțiile vacante din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune pentru **24 unități**.

Pe parcursul anului curent au fost angajate **61** persoane, demisionate **57** persoane. Stagiul de practică a fost efectuat de **71** studenți, activitatea de voluntariat a fost desfășurată de **4** voluntari.

Sursele de finanțare a Inspectoratului Național de Probațiune a fost bugetul de stat și sprijinul partenerilor de dezvoltare. Bugetul de stat al Inspectoratului Național de Probațiune a fost aprobat în valoare **58 965,5 mii lei și executat 57 010,2 mii lei**.

¹ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2022/Moldova/Criminal%20Justice/>

² <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2015/Moldova/Criminal%20Justice/>

Raportul de activitate al Inspectoratului Național de Probațiune pentru anul 2022 constituie analiza de progres pe marginea implementării Planului anual de acțiuni. Raportul va fi publicat pe pagina web a INP: probatiiune.gov.md.

II. Activitatea derulată de sistemul de probațiune la nivel central

Anual, în vederea consolidării rolului său în sistemul de justiție penală, Inspectoratul Național de Probațiune, stabilește direcțiile principale de acțiune și obiectivele specifice corespunzătoare fiecărei direcții, în vederea poziționării probațiunii ca autoritate publică de interes național care contribuie la înfăptuirea actului de justiție. Astfel, în anul 2022 au fost stabilite următoarele obiective:

- Monitorizarea și eficientizarea activității de probațiune.
- Consolidarea activității de probațiune.
- Monitorizarea procesului de punere în executare a pedepselor penale și sancțiunilor contravenționale.
- Eficientizarea procesului de investigare și urmărire în justiție a actelor de violență față de femei și de violență în familie.
- Reabilitarea consumatorilor de droguri.
- Asigurarea transparenței și mediatizarea activităților de probațiune.
- Consolidarea parteneriatelor dintre serviciul de probațiune și alte instituții de nivel central, local și internațional.
- Perfecționarea sistemului de recrutare, instruire și monitorizare a performanței consilierilor de probațiune.
- Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Național de Probațiune.
- Gestionarea eficientă a bugetului Inspectoratului Național de Probațiune și asigurarea controlului intern managerial.

Printre **cele mai importante realizări** a sistemului de probațiune la implementarea Planului de acțiuni au fost:

1. Măsurarea impactului eficienței activității de probațiune prin aplicarea algoritmului de calcul privind evaluarea intervențiilor de probațiune. Acest algoritm a fost pilotat, pe parcursul anului 2022, în toate birourile de probațiune. Prelucrarea datelor pentru estimarea ratei de reintegrare este preconizată pentru trimestru I al anului 2023, aceste acțiuni au fost realizate grație proiectului Consiliului European (*Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova*).
2. Dezvoltarea **Programului de asistență psiho-socială a persoanelor consumatoare și dependente de substanțe psiho-active** cu suportul Asociației Obștești Uniunea pentru Echitate și Sănătate. De asemenea, cu suportul tehnic al Asociației pentru Justiție Penală Participativă, în continuare, (AJPP), urmare a contractării unui expert internațional, au fost ajustate 3 programe probaționale, cum ar fi: (**Motivația spre schimbare, Programul de diminuare a agresivității și programul Cetățenie activă**).
3. În vederea asigurării unei instruirii eficiente a noilor angajați ai sistemului de probațiune, cu sprijinul Consiliului European, la începutul anului de raportare a fost demarată procedura de elaborare a „Curriculumului și a materialelor de suport pentru instruirea inițială a consilierilor de probațiune”. Prin

urmare, a fost instituit Grupul de Lucru format din reprezentanții INP, care sub ghidajul experților contractați de CoE, au elaborat documentele pertinente, după cum urmează:

- Profilul consilierului de probațiune;
- Curriculum pentru formarea inițială a consilierilor de probațiune;
- Manualul formatorului;
- Manualul participantului.

În acest context, în luna noiembrie a fost prezentată versiunea electronică a materialelor redactate și editate, în baza cărora, în luna decembrie a fost demarată sesiunea de formare a 12 formatori în baza Curriculumului elaborat. Sesiunea de formare a noilor angajați, în baza materialelor menționate, urmează a fi organizată în primul trimestru al anului 2023

4. Întru asigurarea unei abordări sistemice a violenței față de femei și a violenței în familie și reducerea acestor fenomene, dar și garantarea unui răspuns eficient al organelor de resort în cazurile de violență, a fost aplicat mecanismul de monitorizare electronică a persoanelor care comit acte de violență în familie la etapa de aplicare a măsurilor de protecție a victimei. Astfel, pe parcursul anului au fost monitorizați electronic 739 agresori familiali (714 bărbați și 25 femei). Din totalul de agresori monitorizați, 134 au încălcat ordonanțele de protecție, drept urmare, fiind sesizat organul de poliție.

5. În vederea consolidării statutului personalului organului de probațiune, au fost înaintate Ministerului Justiției spre examinare și promovare proiectul de modificare a Legii nr.8/2008 cu privire la probațiune în conformitate cu Nota concept efectuată de către experții în cadrul Programului Consiliului Europei „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova”, prin care se aduc modificări la statutul special al personalului organului de probațiune, precum și ajustarea drepturilor și obligațiilor consilierului de probațiune.

6. De asemenea, a fost elaborat proiectul de modificare a Legii nr. 8/2008 cu privire la probațiune și Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, prin acordarea sporurilor cu caracter specific personalului din organele de probațiune, luând în considerație activitățile cu persoanele în conflict cu legea penală, care a fost remis Ministerului Justiției spre promovare.

2.1. Monitorizarea electronică

Monitorizarea electronică (ME) poate fi aplicată:

- persoanelor liberate de pedeapsă penală în conformitate cu art. 89 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;
- condamnaților care se deplasează fără escortă sau însoțire și/sau celor care se deplasează pe o durată scurtă în afara penitenciarului, conform art. 216 și 217 din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004;
- persoanelor cărora le este aplicată o măsură preventivă cu stabilirea anumitor obligații sau restricții;
- persoanelor bănuite, învinuite sau inculpate de comiterea faptelor de violență în familie, precum și victimelor sau, după caz, membrilor familiilor acestora în scopul verificării respectării obligațiilor de către agresori.

Supravegherea și controlul executării obligațiilor și restricțiilor aplicate persoanelor prin sistemul de monitorizare electronică se efectuează prin intermediul platformei software de monitorizare electronică, care reprezintă o totalitate sistematizată de date despre locația și mișcarea persoanelor

supuse monitorizării electronice. Sistemul de monitorizare electronică constă în supravegherea de la distanță, prin sistemele GPS (Sistem Global de Poziționare), utilaj telefonic fix sau mobil cu care se monitorizează locația și mișcarea persoanelor supuse supravegherii și controlului, printr-un dispozitiv special, constituit din brățară specială sau dispozitiv mobil.

Pe parcursul anului 2022, activitatea Direcției ME a fost asigurată de către 14 angajați, în această perioadă au fost supuși monitorizării electronice – 1574 persoane.

<i>Tip monitorizare</i>	<i>Total parvenite 2022</i>	<i>Rămase din 2021</i>
<i>Subiecți ai probațiunii</i>	52	24
<i>Arest la domiciliu</i>	422	61
<i>Control judiciar</i>	61	6
<i>Deplasare fără escortă</i>	81	12
<i>Ordonanță de protecție (agresor - victimă)</i>	739	118
<i>Total</i>	1355	219

Din momentul implementării sistemului de monitorizare electronică numărul subiecților a crescut semnificativ. Acest fapt datorându-se intrării în vigoare la 03 ianuarie 2021 a Legii nr. 85, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 11.06.2020, la proiectul pentru modificarea unor acte normative elaborat de INP, care stabilește monitorizarea electronică a agresorilor familiali imediat după pronunțarea ordonanței de protecție a victimei violenței în familie.

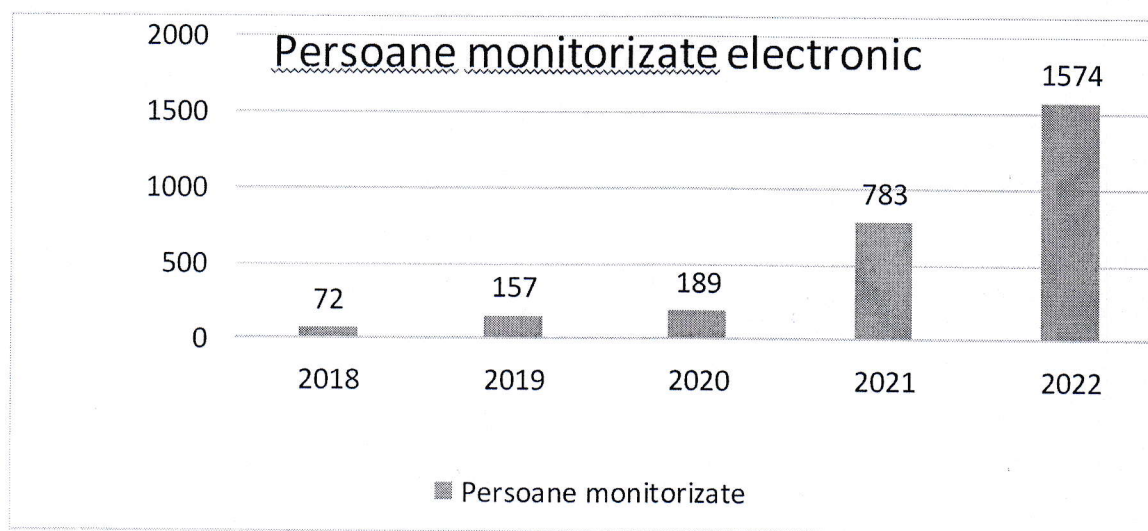

Fig. 1. Nr. persoanelor monitorizate electronic 2018-2022

Prin urmare, modificările operate acordă și posibilitatea victimei, precum și membrilor familiei acesteia de a fi monitorizați electronic printr-un sistem electronic de supraveghere (de tipul unui telefon GSM de mici dimensiuni), doar dacă aceștia își exprimă acordul în formă scrisă.

În vederea asigurării protecției victimelor violenței în familie, pe parcursul anului 2022, Direcția Monitorizare Electronică a INP a fost dotată cu mijloacele tehnico-materiale necesare activității.

Astfel, în perioada anului 2022 au parvenit spre executare către Direcția Monitorizare Electronică **870 de ordonanțe de protecție**, iar monitorizați electronic au fost 739 + (118 agresori din 2021) total **857 de subiecți (agresori familiali)**, **714 – bărbați, 25 – femei și 850 - victime**.

În procesul supravegherii modului de respectare a măsurilor de protecție, s-a constatat că de către agresori, au fost încălcate **144 de ordonanțe de protecție, cu sesizarea serviciului 112**. Astfel, se constată că, din numărul total de subiecți (agresori familiali) monitorizați electronic – **857 (100%)**, au respectat măsurile de protecție – **713 de subiecți (83 %)**.

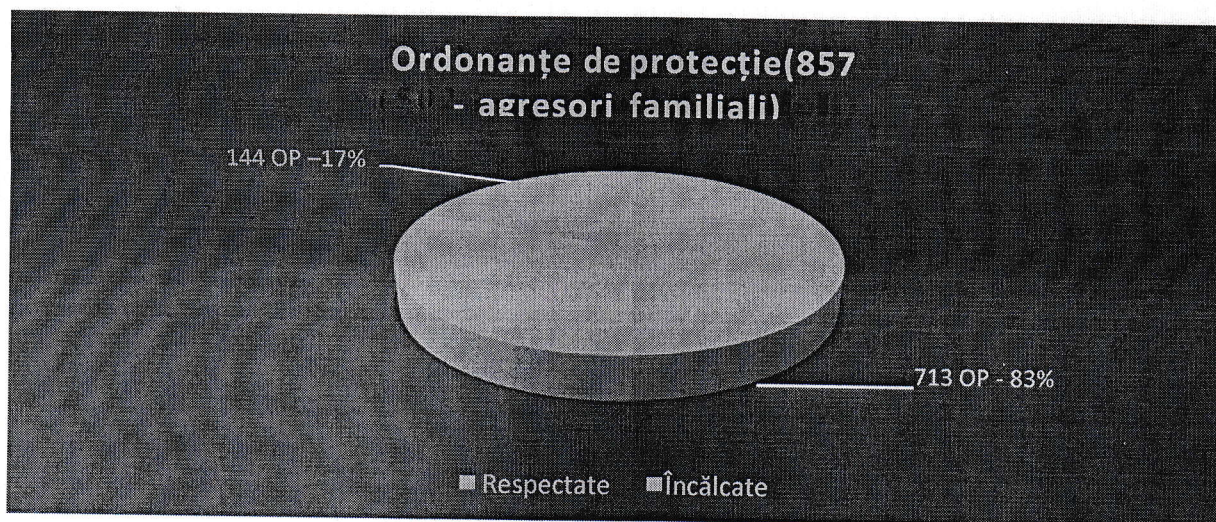

Fig.2. Nr. Ordonanțe de protecție respectate pe parcursul anului 2022

Astfel, menționăm că pe parcursul anului 2020³, **rata de recidivă** a agresorilor familiali a constituit $\approx 50\%$. În anul 2021⁴, de la implementarea monitorizării electronice pentru agresorii familiali, rata de recidivă s-a diminuat la 19%, iar în 2022 aceasta constituie 17%.

2.2. Revizuirea cadrului normativ

În cursul anului 2022, Inspectoratul Național de Probațiune a înaintat spre consultare Ministerului Justiției mai multe proiecte de modificare legislativă, ce au drept scop facilitarea procesului de resocializare a subiecților probațiunii și schimbare a comportamentelor anti-sociale a acestora.

Alături de inițierea unor proiecte de acte normative, Inspectoratul Național de Probațiune a fost implicat și în grupurile de lucru constituite la nivelul Ministerului Justiției pentru elaborarea:

- A participat în grupul de lucru privind elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj în scopul extinderii listei categoriilor beneficiare de măsuri de ocupare cu subiecții probațiunii, inclusiv oferirea posibilității organelor de

³

https://politia.md/sites/default/files/ni_privind_infrafractiunile_ce_atenteaza_la_viata_persoanei_si_cele_de_violenta_in_familie_pentru_2020_pagina_web_a_igp_0.pdf

⁴ <https://probatune.gov.md/files/getfile/4866>

probațiune să contracteze prestatori de servicii sociale din domeniul public și privat, care pot oferi servicii calitative de angajare și suport persoanelor eliberate din locurile de detenție și altor subiecți ai probațiunii, pentru a spori reintegrarea în societate a făptuitorilor și diminuarea riscului săvârșirii altor infracțiuni;

- A participat în grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de modificare a legislației execuțional-penale privind instituirea sistemului individualizat și progresiv de executare a pedepselor penale, constituit prin ordinul ministrului justiției nr. 305 din 02.12.2022.

2.3. Dezvoltarea parteneriatelor

În scopul dezvoltării unor noi instrumente de lucru cu persoanele condamnate, datorită suportului Uniunii pentru Echitate și Sănătate, a fost elaborat *Programul de asistență psiho-socială a persoanelor consumatoare și dependente de substanțe psiho-active*, adresat atât adulților cât și minorilor.

În cadrul Proiectului „*Consolidarea reformelor din sistemul penitenciar, de probațiune, și de îngrijire a sănătății în instituțiile de tip închis din Republica Moldova*”, finanțat prin intermediul Planului de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova pentru perioada 2021-2024, a fost organizat un Atelier de evaluare în comun pentru personalul din penitenciare și din probațiune, în cadrul căruia au fost prezentate rezultatele testării Instrumentului de Evaluare a Riscurilor și Nevoilor (IERN). Ulterior, la data de 16 februarie, 2022, a fost organizată o sesiune de consolidare pentru personalul din penitenciare și din probațiune care au participat la testarea IERN.

Prin urmare, Inspectoratului Național de Probațiune, i-a fost transmis un instrument validat pentru evaluarea riscurilor și nevoilor subiecților de probațiune, iar 14 consilieri de probațiune din subdiviziunile teritoriale și-au consolidat abilitățile și cunoștințele privind deciziile adaptate la nevoile de reabilitare și reintegrare a infractorilor, în urma testării ghidate a IERN.

De asemenea, în cadrul evaluării comune a testării IERN în penitenciare și în Birourile de probațiune, s-a făcut schimb de bune practici privind utilizarea instrumentului, aplicabilitatea acestuia, precum și s-a discutat despre provocările cu care s-au confruntat în timpul testării.

În contextul extinderii Monitorizării Electronice (ME) și la alte categorii de infractori, Proiectul a realizat o evaluare a nevoilor și a elaborat specificații tehnice pentru achiziționarea de brățări pentru Centrul ME al INP, pentru a acoperi noile nevoi emergente. Astfel, în cadrul proiectului au fost achiziționate **48 echipamente** de monitorizare electronică.

În plus, după cum s-a mai menționat anterior, în vederea consolidării capacității instituționale a serviciului de probațiune, a cunoștințelor și abilităților consilierilor de probațiune, în cadrul Proiectului au fost elaborate instrumente de ghidare pentru procesul de instruire inițială. Curriculum nou menit să-i ofere consilierului de probațiune o înțelegere aprofundată a îndatoririlor și a cerințelor etice pentru îndeplinirea sarcinilor zilnice și îndeplinirea obiectivelor activității de probațiune.

Totodată, în perioada raportată a continuat cooperarea cu *Asociația pentru Justiție Penală Participativă* privind elaborarea unui nou material video de promovare a programelor probaționale; elaborarea conținutului modulului de instruire de la distanță a consilierilor de probațiune privind evaluarea necesităților și riscului în privința subiecților minori/tineri, ajustate trei programe probaționale pentru minorii și tinerii în conflict cu legea.

La fel, au fost semnate 2 acorduri de colaborare la nivel național și 2 ordine comune cu instituții partenere, după cum urmează:

- la 28 martie 2022, au fost semnate doua Ordine comune cu Administrația Națională a Penitenciarelor, privind asigurarea executării pedepsei/sanctiunii sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și privind unele măsuri organizatorice în contextul activității de Monitorizare electronică a persoanelor condamnate care se deplasează fără escortă sau cei care se deplasează pe o perioadă scurtă de timp în afara penitenciarului.

- la 7 iunie 2022, a fost încheiat acordul de colaborare cu Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Botanica, care are drept scop fuzionarea eforturilor dintre instituții prin identificarea măsurilor necesare privind incluziunea socială anumitor categorii de subiecți (minori).

- la 20 iunie 2022 a fost semnat Acordul de colaborare între Inspectoratul Național de Probațiune, asociația GRADO- Grupul Român pentru apărarea drepturilor omului și Asociația Obștească „Implicarea, Reabilitarea, Integrarea, Suport” - IRIS. Obiectul prezentului Acord îl constituie cooperarea dintre GRADO, IRIS și INP în scopul promovării programelor de reintegrare socială a persoanelor ce urmează să se libereze din instituțiile penitenciare și celor ce sunt în probațiune, prin dezvoltarea unui pachet de servicii psiho-sociale axat pe creșterea șanselor de reducere a nivelului de recidivă și facilitarea procesului de reinserție socială.

În perioada raportată a fost continuată colaborarea cu AO „CNFACEM”, Centrul de asistență și consiliere pentru agresorii familiari din Drochia, AO „Stimul” din raionul Ocnița, AO „Schimbare spre o viață mai bună” or. Căușeni, privind asistența și consilierea agresorilor familiari, subiecți ai probațiunii.

De asemenea, a fost continuată implementarea dispozițiilor protocolului de colaborare cu Centrul de Medicină Legală în vederea derulării sesiunilor din cadrul programul probațional antialcoolic și antidrog.

Sunt de menționat acțiunile de colaborare cu teatrul „A.P.Cehov”, teatrul „Eugen Ionesco”, circ, Grădina Zoologică privind organizarea și derularea activităților de resocializare pentru subiecții minori.

În perioada de referință în vederea asistării integrate a subiecților cu nevoi speciale au fost dezvoltate și valorificate parteneriatele cu AO „Inițiativa Pozitivă”, Centrul de Sănătate Mentală, AO „SHARE,, Uniunea pentru echitate și sănătate.

III. Managementul resurselor umane în sistemul de probațiune

3.1. Cariera personalului din sistemul de probațiune

Ținând cont că una din cele mai esențiale sarcini ale managementului resurselor umane este necesitatea asigurării sistemului de probațiune cu personal calificat, pe parcursul perioadei de raport, în urma concursurilor organizate și desfășurate, au fost numiți în funcție – 53 funcționari publici, dintre care în cadrul aparatului central 3 (Direcția financiară, Direcția activitate analitică, Direcția juridică), iar în subdiviziunile teritoriale 50 (Inspectoratul regional de probațiune Sud - 2, Inspectoratul regional de Probațiune Nord, Birourile de probațiune: Ungheni, Hîncești - 2, Chișinău-3, Soroca-3, Dondușeni, Drochia - 2, Cahul, Cimișlia, Călărași, Edineț, Cantemir, Căușeni – 2, Bălți – 2, Florești – 4, Nisporeni - 2, Anenii Noi - 2, Ceadâr-Lunga - 2, Briceni, Căușeni - 2, Ialoveni, Sîngerei, Strășeni - 3, Ștefan Vodă – 2, Taraclia, Telenești - 2, Rezina și Rîșcani.

În conformitate cu prevederile art.12 alin.(7) al Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și Hotărârii Guvernului nr. 1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de

salarizare în sectorul bugetar, a fost atribuită următoarea treaptă de salarizare pentru **55 funcționari publici**.

În temeiul art.33 și 34 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ținând cont de rezultatele procedurii de evaluare a performanțelor individuale ale funcționarilor publici a fost conferit gradul de calificare imediat superior pentru **47 funcționari publici**.

În scopul stimulării individuale a personalului de a obține rezultate prime în activitate, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, la finele trimestrului I, II și III a avut loc evaluarea performanțelor profesionale individuale ale personalului, în urma căreia lunar, pe parcursul trimestrului III se va acorda spor pentru performanță.

3.2. Formarea profesională

În scopul perfecționării în mod continuu a abilităților profesionale ale angajaților a fost elaborat: *Planul de dezvoltare profesională a angajaților Inspectoratului Național de Probațiune pentru anul 2022* și prezentate propuneri pentru *Planul modular de formare continuă a personalului instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune, avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat și consultanților procurorilor*, pentru semestrul I, și semestrul II al anului 2022.

Prin urmare, pe parcursul anului curent au fost organizate și desfășurate următoarele seminare de instruire:

- În perioada 18-19 mai 2022, a fost organizat și desfășurat, în comun cu Asociația pentru Justiție Penală Participativă, seminarul de instruire în contextul implementării proiectului „Sprijinirea resocializării copiilor în conflict cu legea în cadrul sistemelor de probațiune și penitenciar (a doua etapă de implementare)” cu genericul „*Dezvoltarea abilităților consilierilor de probațiune în procesul de evaluare a nevoilor și riscului în privința subiecților minori și tineri*”;
- La 02 iunie 2022, a fost organizat și desfășurat în comun cu Asociația pentru Justiție Penală Participativă, „*Conferința Națională în Republica Moldova: Evoluție, Realități, Perspective*”, la care au fost puse în discuții activitățile desfășurate în cadrul probațiunii presențiale și probațiunii juvenile,
- Au fost organizate și desfășurate seminare de instruire cu genericul aplicarea programului probațional „*Unul la Unul*”, - în perioada 01-03 iunie 2022, 18 persoane; - în perioada 08-10 iunie 2022, 17 persoane; - în perioada 15-17 iunie 2022, 18 persoane; - în perioada 22-24 iunie 2022, 22 persoane;
- La 03 februarie 2022, a avut loc seminarul de instruire organizat în colaborare cu Institutul Național de Justiție cu genericul „*Aplicarea Convenției Europene privind supravegherea infractorilor condamnați condiționat/liberați condiționat din 30 noiembrie 1964 și protecția datelor cu caracter personal*”;
- La data de 30 mai 2022, a fost delegat un participant la seminarul de instruire cu tematica „*Aplicarea normelor procedurale în practică a Codului Administrativ. Curs practic*”;
- La 16 martie 2022 a fost organizat și desfășurat, în parteneriat cu Autoritatea Națională de Integritate, seminarul de instruire *cu privire la informarea și ridicarea nivelului de conștientizare a subiecților declarării asupra importanței completării corecte și depunerii în termen a declarațiilor de avere și interese personale*;
- La 30 ianuarie 2022, a fost organizat și desfășurat, în parteneriat cu Institutul Național al Justiției,

seminarul de instruire cu genericul „*Modalități de lucru cu agresorii familiari și tehnici de prevenire a violenței față de femei și violenței domestice*”;

- În perioada 15-16 februarie 2022, a avut loc atelierul de concluzionare a testării „*Instrumentului de evaluare a riscurilor și necesităților*”, organizat în colaborare cu Consiliul Europei;
- În perioada 28-29 aprilie 2022, în colaborare cu Asociația Obștească Artemida, a fost desfășurat atelierul de instruire cu tematica „*Aspectele psiho-sociale privind prevenirea și combaterea fenomenului de violență în familie*”;
- În contextul realizării Proiectului „*Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova*”, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) cât și în colaborare cu Centrul de Drept al Femeilor, au fost organizate seminare de instruire cu tematica „*Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova*” în Criuleni, Cimișlia, Soroca și Comrat;
- La 31 mai 2022, au avut loc seminarul de instruire cu genericul „*Aspectele psiho-sociale privind prevenirea și combaterea fenomenului de violență în familie*”, organizat în comun cu Asociația Obștească Artemida;
- La 24 iunie 2022, a fost organizat și desfășurat cu suportul A.O. Centrul de Drept al Femeilor, seminarul de instruire cu genericul: „*Dezvoltarea și promovarea unui model de răspuns coordonat al sistemului de justiție penală pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie*”;
- În perioadele 03 - 06 mai 2022, 10-13 mai 2022, 14-15 iunie 2022, au fost instruite 34 de persoane, *privind păstrarea, verificarea, instalarea echipamentelor de monitorizare electronică*;
- La 27 iunie 2022 a avut loc seminarul de instruire cu genericul „*Acordarea primului ajutor medical în situații de accidente la locul de muncă*”, etc.

IV. Coordonarea activității birourilor de probațiune

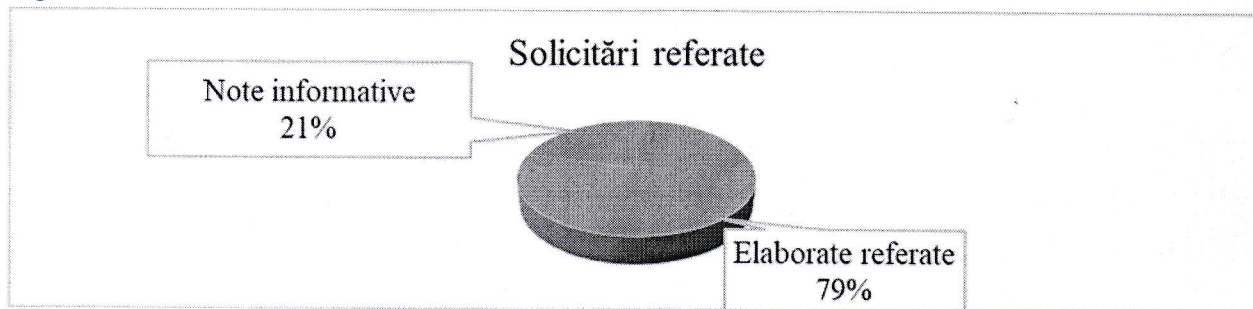
În baza analizei lunare a rapoartelor subdiviziunilor teritoriale privind asigurarea executării sancțiunii/pedepsei muncă neremunerată în folosul comunității, analizei rapoartelor privind derularea programelor probaționale, a rapoartelor privind activitatea de probațiune derulată în privința minorilor, analizei calitative și cantitative a referatelor prezentințiale de evaluare psiho-socială a personalității, precum și la solicitările birourilor de probațiune au fost formulate recomandări, îndrumări cu privire la modalitatea de punere în executare a sentințelor, aplicarea corectă a instrumentelor specifice metodologiei de lucru în probațiune, în vederea îmbunătățirii și unificării activității practice.

4.1. Activitatea de probațiune prezentințială

O dimensiune extrem de importantă a activității de probațiune este probațiunea prezentințială. Elementul cheie al probațiunii prezentințiale îl constituie referatul prezentințial. Rolul referatului este extrem de important atât în procesul de individualizare a pedepsei, cât și în faza urmăririi penale.

În perioada de referință de către consilierii de probațiune au fost elaborate **692** referate și **185** note informative.

Fig.3.

Categoria de vârstă: 882 – minori, 31 – adulți.

Categoriile de infracțiuni pentru care au fost solicitate referatele presentințiale au fost următoarele:

- Contra patrimoniului (Art. 186-199) – 652 solicitări / 71%,
- Privind viața sexuală (Art. 171-175) – 33 solicitări / 4%,
- Contra vieții și sănătății persoanei (Art. 145-163) – 32 solicitări / 3%,
- Contra sănătății publice și conviețuirii sociale (Art. 211-222) – 20 solicitări / 2%,
- Contra familiei și minorilor (Art. 201-209) – 6 solicitări / 1%,
- Alte categorii – 170 solicitări / 19%.

Analiza calitativă a referatelor, a vizat capacitatea de a întocmi referate presentințiale: analitice, informative, bine sintetizate. Raportându-ne la criteriile de analiză calitativă constatăm, că referatele elaborate conțin informații relevante despre personalitatea bănuțitului, învinuitului, inculpatului, oferind o evaluare profesională a naturii și cauzelor care au condus la un comportament infracțional al persoanei evaluate, precum și a posibilităților persoanei de a se reintegra în societate.

4.2. Monitorizarea programelor de intervenție

În perioada de referință au fost continuate acțiunile de aplicare și monitorizare la nivel național a programelor specializate de lucru cu persoanele condamnate. Programele s-au aplicat, ulterior evaluării inițiale, subiecților probațiunii, respectându-se criteriile de eligibilitate, principiile riscului, nevoilor (focuse pe nevoia criminogenă identificată), precum și raportat la scopurile și obiectivele programului. Astfel, în perioada raportată au fost aplicate **10 programe**, fiind implicate un număr de 1177 persoane:

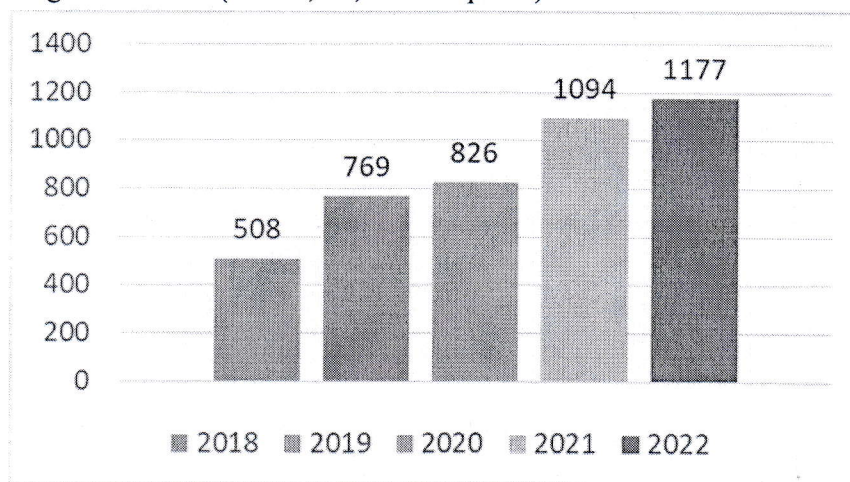
- ✓ *Programul de reducere a abuzului de substanțe (PRAS)*, implicate 125 persoane: 4 minori, 121 adulți;
- ✓ *Program probațional de diminuare a agresivității*, implicați - 40 minori;
- ✓ *Programul pentru reducerea comportamentelor pre-delinvenționale și infracționale ale copiilor și adolescenților aflați la risc*, - 11 minori;
- ✓ *Programul de pregătire pentru liberare a persoanelor care execută o pedeapsă privativă de libertate*, implicate - 84 persoane adulte;
- ✓ *Programul „Motivația spre schimbare”*, implicate - 141 persoane adulte;
- ✓ *Programul de asistență și consiliere a agresorilor familiari*, implicate - 22 persoane adulte;
- ✓ *Programul de consiliere individuală „Unu la Unu”*, implicate -167 persoane: 14 minori și 145 adulți;
- ✓ *Program educativ „Cetățenie activă”*, implicate - 58 persoane: 6 minori și 52 adulți;

- ✓ *Programul probațional For CV implicați -19 minori;*
- ✓ *Programul probațional antialcoolic și antidrog implicate - 464 persoane adulte;*

Birourile de probațiune, care au înregistrat rezultate bune, în perioada raportată, derulând și implicând în programe cei mai mulți subiecți ai probațiunii sunt: BP Chișinău, BP Orhei, BP Ceadîr-Lunga, BP Hîncești, BP Ungheni, BP Fălești, BP Strășeni, BP Cimișlia, BP Cantemir, BP Telenești.

Este de remarcat că rata aplicării obligațiilor proactivee „*de a participa la programe probaționale*„ este relativ mai mică în raport cu numărul obligațiilor restrictive.

Pe parcursul lunii ianuarie-decembrie 2022, au parvenit spre executare 527 Sentințe cu obligația *de a participa la programe probaționale*, ceea ce constituie **27%**, raportat la numărul total de Sentințe parvenite pe supraveghere – 1960 (art. 90, 91, 96 Cod penal).

Fig.4. Nr. subiecților implicați în programe probaționale, intervalul anilor 2018-2022

În sensul promovării aplicării programelor probaționale Inspectoratul Național de Probațiune a organizat mese rotunde, ședințe, ateliere de lucru cu reprezentanții sistemului de justiție penală la nivel național, regional, înregistrându-se o **creștere de 8%**, raportat cu aceeași perioadă a anului 2021.

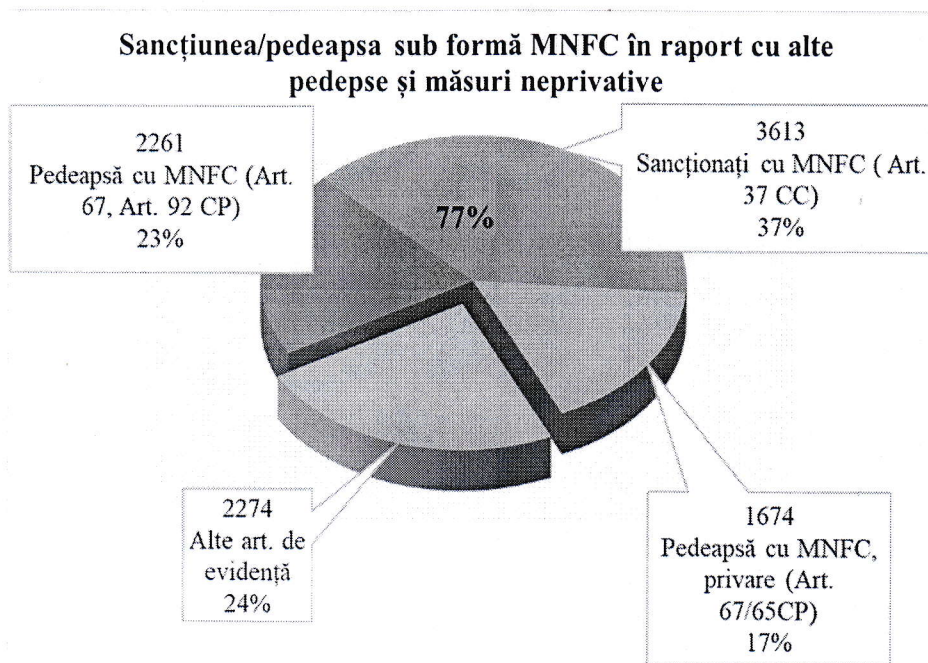
Respectiv se impune a fi operate modificări la cadrul normativ vis-a-vis de stabilirea obligațiilor în special pro-active.

Sistemul de probațiune este orientat pe palierul derulării de programe, ce presupune intervenții cu implicații pozitive, în vederea reducerii riscului de recidivă, protecției comunității, adoptării unui model de comportare pro-social. În acest sens, în perioada de referință, în cadrul parteneriatului dezvoltat de către Inspectoratul Național de Probațiune și Uniunea pentru Echitate și Sănătate a fost dezvoltat *Programul de asistență psiho-socială a persoanelor consumatoare și dependente de substanțe psiho-active*.

În vederea perfecționării programelor probaționale în concordanță cu criteriile pertinente, prevăzute de literatura de specialitate la acest capitol, cu suportul Asociației pentru Justiție Penală Participativă, au fost ajustate trei programe probaționale pentru minorii și tinerii în conflict cu legea.

4.3. Analiza executării pedepsei penale/sanctiunii sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității

În perioada anului 2022 au parvenit spre executare 9822 hotărâri judecătorești, dintre care 7548 cu aplicarea sancțiunii/pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității (pedepse penale-3935, sancțiuni contravenționale – 3613), ceea ce constituie 77%.

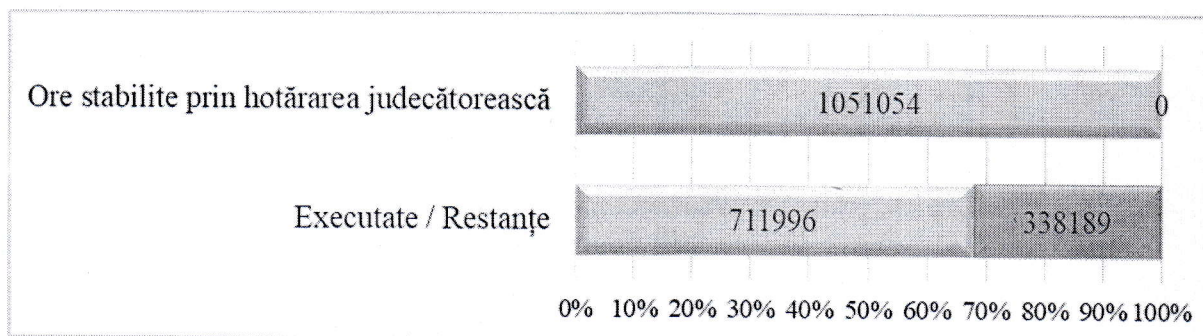

Raportat cu aceeași perioadă a anilor precedenți se atestă o rată în creștere a numărului de Hotărâri judecătorești parvenite anual cu aplicarea sancțiunii/pedepsei penale sub formă de munca neremunerată în folosul comunității: 2020-66%; 2021-74%; 2022-77%.

La 31.12.2022 în evidența sistemului de probațiune se aflau 2624 persoane sancționate/condamnate la MNFC.

Pe parcursul anului 2022 au încheiat executarea sancțiunii/pedepsei penale MNFC un numar de 6787 persoane, ceea ce constituie 61%, iar în privința a 347 subiecți a fost înlocuită sancțiunea/pedepsa penală, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității cu arest/închisoare (4%).

În perioada de referință au fost real executate 711 996 ore, din totalul orelor stabilite 1 051 054:

În rezultatul calculelor efectuate, estimăm 13.876.571 lei economii la bugetele locale, ca urmare a executării pedepsei/sanctiunii sub formă de MNFC. Estimările s-au efectuat, luându-se în calcul cuantumul minim al salariului în sectorul real și numărul orelor real executate.

Birourile care au avut un număr mare de subiecți ai probațiunii sancționați/condamnați sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și au înregistrat economii mari la bugetul local sunt: BP Chișinău, Bălți, Cahul, Orhei, Fălești, Drochia, Căușeni, Ialoveni, Sângerei, Comrat, Nisporeni, Ungheni, Hâncești, Edineț, Florești, Glodeni, Soroca, Strășeni. Subiecții probațiunii, au fost antrenați la muncă în folosul comunității în instituții non-profit sau organizații cu destinație socială, precum grădinițe, spitale, centre de plasament, centre pentru persoane cu dizabilități, în care spectrul de lucrări executate, sunt:

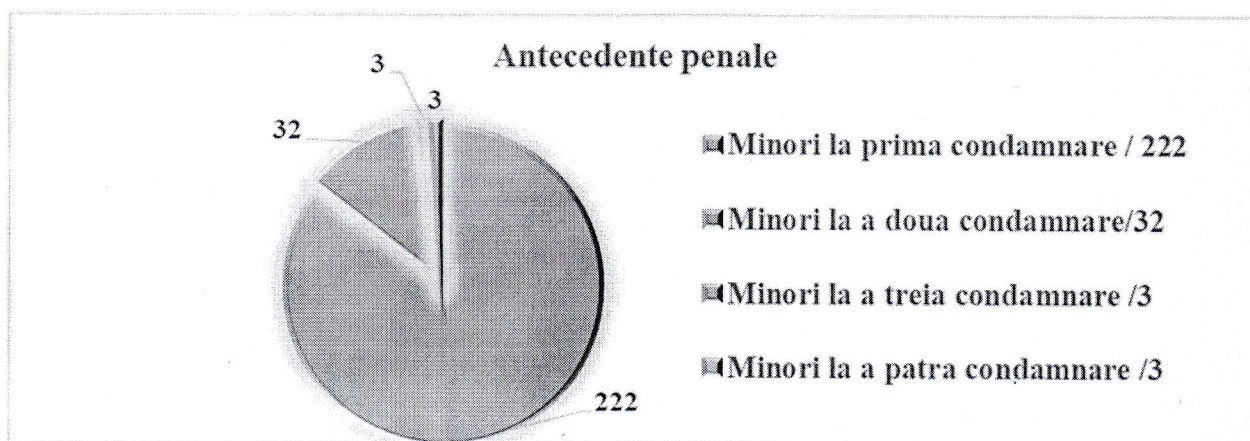
- lucrări de reparație, salubritate și întreținere a terenurilor la instituții de învățământ, aziluri de bătrâni, instituții medicale, case de cultură, monumente;
- activități de salubritate a zonelor nevalorificate.

Analiza datelor prezentate atestă o rată redusă a eschivării cu rea-voință de la executarea sancțiunii/pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, astfel în privința a 3,9% subiecți a fost înlocuită sancțiunea/pedeapsa penală aplicată cu arest contravențional/închisoare.

4.4. Monitorizarea activităților de resocializare și reintegrare a minorilor

Activitatea de probațiune desfășurată în privința minorilor ține cont de respectarea interesului superior al copilului în scopul protecției temporare a copilului aflat în dificultate, în vederea reintegrării lui în societate. În perioada de referință birourile de probațiune au exercitat supravegherea modului în care sunt respectate măsurile și obligațiile dispuse de instanța de judecată în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei sau liberării de răspundere penală, precum și au coordonat executarea pedepsei/sanctiunii cu MNFC.

Referitor la profilul subiectului probațiunii minor, se constată: dintre cei **260 subiecți minori** aflați în evidența probațiunii pe parcursul perioadei de raportare: **222** minori sunt la prima condamnare, **32** minori sunt la a doua, **3** minori sunt la a treia și **3** la a patra condamnare (fig.6).

Categoriile de infracțiuni comise de minori sunt - infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni contra sănătății publice și convențurii sociale, infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, infracțiuni contra ordinii publice, în special, huliganismul și infracțiuni privind viața sexuală.

Categoria de infracțiuni	Articolul de condam.	Nr. minori	%
Furtul	Art. 186 CP	86	33%
Huliganismul	287	33	13%
Infracțiuni privind viața sexuală	171-175	14	5%
Jaful	187	28	11%
Tâlhărie	188	2	1%
Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe	264	13	5%
Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare	217	4	1%
Pungășia	192	7	3%
<i>Alte articole</i>		73	28%
<i>TOTAL</i>		260	100%

Rezultatele evaluării psihosociale și a factorilor criminogeni a minorilor, subiecți ai probațiunii, stabilesc următoarele cauze, ce au determinat apariția comportamentului infracțional la minori:

- modele social-familiale negative, carențe social-educative;
- lipsa de supraveghere din partea părinților/ tutelă;
- tulburări emoționale, de comportament: agresivitate, impulsivitate;
- consum de droguri, alcool;
- influența grupului de prieteni, apartenența la grupuri infracționale;
- lipsa unei modalități constructive de petrecere a timpului liber;
- nevoi de ordin material și financiar;
- probleme de sănătate psihică.

Raportat la rezultatele evaluării, consilierii de probațiune desfășoară intervenții adaptate nevoilor minorului, riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și altor particularități ale cazului. Asistența minorilor a fost oferită nemijlocit de către consilierii de probațiune sau prin intermediul specialiștilor din instituțiile specializate din comunitate.

Pe parcursul perioadei de referință subiecții de probațiune minori au beneficiat de consiliere psihologică (60 minori); consiliere familială (21 minori); suport material (9 minori); cursuri gratuite de formare profesională (14 minori); cazare (un minor); fiind antrenați în activități cultural-educative (92 minori).

În scopul reintegrării sociale și facilitării procesului de schimbare a comportamentului delincvent a minorilor, consilierii de probațiune au utilizat instrumente specializate, precum sunt programele probaționale.

În perioada raportată, au fost implicați 110 minori în programe (educative și cognitiv-comportamentale), cum ar fi:

- *programul probațional primar obligatoriu FOR CV,*
- *programul de reducere a abuzului de substanțe (PRAS),*
- *programul probațional de diminuare a agresivității,*
- *programul pentru reducerea comportamentelor pre-delinvenționale și infracționale ale copiilor și adolescenților aflați la risc,*
- *programul Asistență psihosocială la etapa presentențială,*
- *programul de consiliere individuală „Unu la Unu”,*

4.5. Activități de resocializare și rehabilitare a consumatorilor de substanțe psihoactive

În vederea prevenirii recidivei, reabilitării persoanelor care fac abuz de substanțe, la nivel regional sunt dezvoltate mecanisme de colaborare cu organizații din comunitate, cu competențe în asistarea integrată a consumatorilor de droguri, precum *AO Inițiativa Pozitivă, Uniunea pentru Echitate și Sănătate*, ce acordă un spectru larg de servicii integrate subiecților probațiunii:

- activități de la egal la egal în teren;
- activități de consiliere (asistent social, psiholog, parajurist);
- derularea programelor psihosociale;
- derularea „Programului psihosocial pentru depășirea dependenței de substanțe psihoactive și modului infracțional de viață”.

De către consilierii de probațiune, pe parcursul anului, a fost derulat programul individual de terapie cognitiv comportamentală PRAS (program de reducere a abuzului de substanțe), au fost implicați în program 125 persoane. De asemenea, în perioada raportată, 81 persoane au beneficiat de servicii medicale, psihologice, psihiatrice, fiind referiți către mai multe instituții medicale: Centrul de sănătate prietenos tinerilor PRO-Salva, Strășeni, Centrul de sănătate mintală, Centrele Medicilor de Familie, DASPFC.

Urmare a analizei riscurilor aferente consumului de droguri cât și în scopul asigurării accesului consumatorilor de droguri injectabile către servicii de testare și tratament pentru HIV, hepatită, TB și alte boli asociate, în perioada raportată 15 subiecți au fost testați și 7 au fost implicați în tratament cu sprijinul structurilor responsabile din comunitate.

De asemenea, în baza bunei cooperări cu partenerii de la A.O. Inițiativa Pozitivă, urmând scopul reabilitării persoanelor consumatoare de substanțe narcotice, au fost incluse în program de consiliere și reducere a riscului de recidivă – 13 persoane. Totodată, în cadrul acestui program subiecții au beneficiat și de alte măsuri de rehabilitare, precum:

- Au parcurs program de rehabilitare – 4 persoane;
- Urmează tratament antiretroviral – 2 persoane;
- Farmacoterapie – 3 persoane;
- Au fost testate la HIV – 44 persoane;
- Au beneficiat de tratament hepatita C – 2 persoană;

- Au fost referite la examinarea radiologică digitală a plămânilor – 18 persoane din Grupul de Risc TB.

Totodată, pentru oferirea serviciilor integrate consumatorilor și foștilor consumatori de droguri, consilierii de probațiune au participat la sesiuni de formare tematice:

- „Reabilitarea psihosocială a persoanelor dependente de alcool și droguri”, 50 consilieri;
- „Măsuri alternative lipsirii de libertate asociate consumului de droguri”, 22 consilieri.

În același timp, privind promovarea sănătății prin dezvoltarea de comportamente inofensive, de către angajații subdiviziunilor teritoriale au fost organizate activități de informare a publicului larg. În contextul „Zilei Internaționale de luptă împotriva consumului și a traficului ilicit de droguri”, au fost desfășurate campanii de informare, flash-moburi, lecții/activități de informare și ședințe comune cu partenerii locali.

4.6. Analiza datelor privind comiterea infracțiunilor repetat și stabilirea cauzelor ce au determinat comportamentul infracțional

Analiza datelor prezentate de către birourile de probațiune atestă faptul, că pe parcursul anului 281 subiecți au comis repetat crimă din 14787(numărul cazurilor gestionate pe parcursul anului 2022), ceea ce constituie o rată procentuală de 1,9 %.

Articolul de evidență a persoanelor care au comis crimă repetat

	Articolul de evidență în probațiune	Nr. persoanelor care au comis infracțiuni repetat	%
1	Art. 65 CP	16	6
2	Art. 67 CP	33	12
3	Art. 65/67CP	9	3
4	Art. 90 CP	213	76
5	Art. 91CP	10	3
	Total	281	100

Referitor la categoria de infracțiuni comise repetat, datele statistice atestă că prevalează categoriile de infracțiuni, precum:

- infracțiuni contra patrimoniului,
- infracțiuni în domeniul transporturilor,
- infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale,
- infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei,
- infracțiuni contra ordinii publice, în special, huliganismul.

În rezultatele evaluării subiecților de probațiune, au fost determinate cauzele comiterii repetate a infracțiunilor:

- consumul de alcool / drog;
- atitudini în favoarea săvârșirii infracțiunii;
- carențe socio-educative, tulburări de comportament, agresivitate, impulsivitate;
- influența grupului de prieteni, presiunea grupului, apartenența la grupuri infracționale/violente;

- situație materială și financiară deficitară;
  - lipsa unei modalități constructive de petrecere a timpului liber, lipsa unei ocupații – loc de muncă.
- În vederea diminuării nivelului riscului de recidivă au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Intensificarea supravegherii subiecților probațiunii;
- Planificarea intervențiilor axate pe nevoile subiecților, raportat nivelului de risc estimat;
- Evaluarea și monitorizarea continuă a procesului de supraveghere;
- Implicarea subiecților probațiunii în programe probaționale;
- Dezvoltarea și consolidarea unui mecanism eficient de cooperare cu partenerii comunitari, ce oferă un spectru larg de servicii integrate, întru acoperirea nevoilor speciale ale subiecților probațiunii.

4.7. Dinamica beneficiarilor aflați în evidența Birourilor de probațiune

La data de 31 decembrie a anului 2022, se aflau în evidența sistemului de probațiune 8395 persoane, fluxul intrărilor la data de 31 decembrie 2022 constituind – 9822 persoane, iar fluxul ieșirilor la data de 31 decembrie fiind de – 12425 persoane.

Persoane în evidența sistemului de probațiune

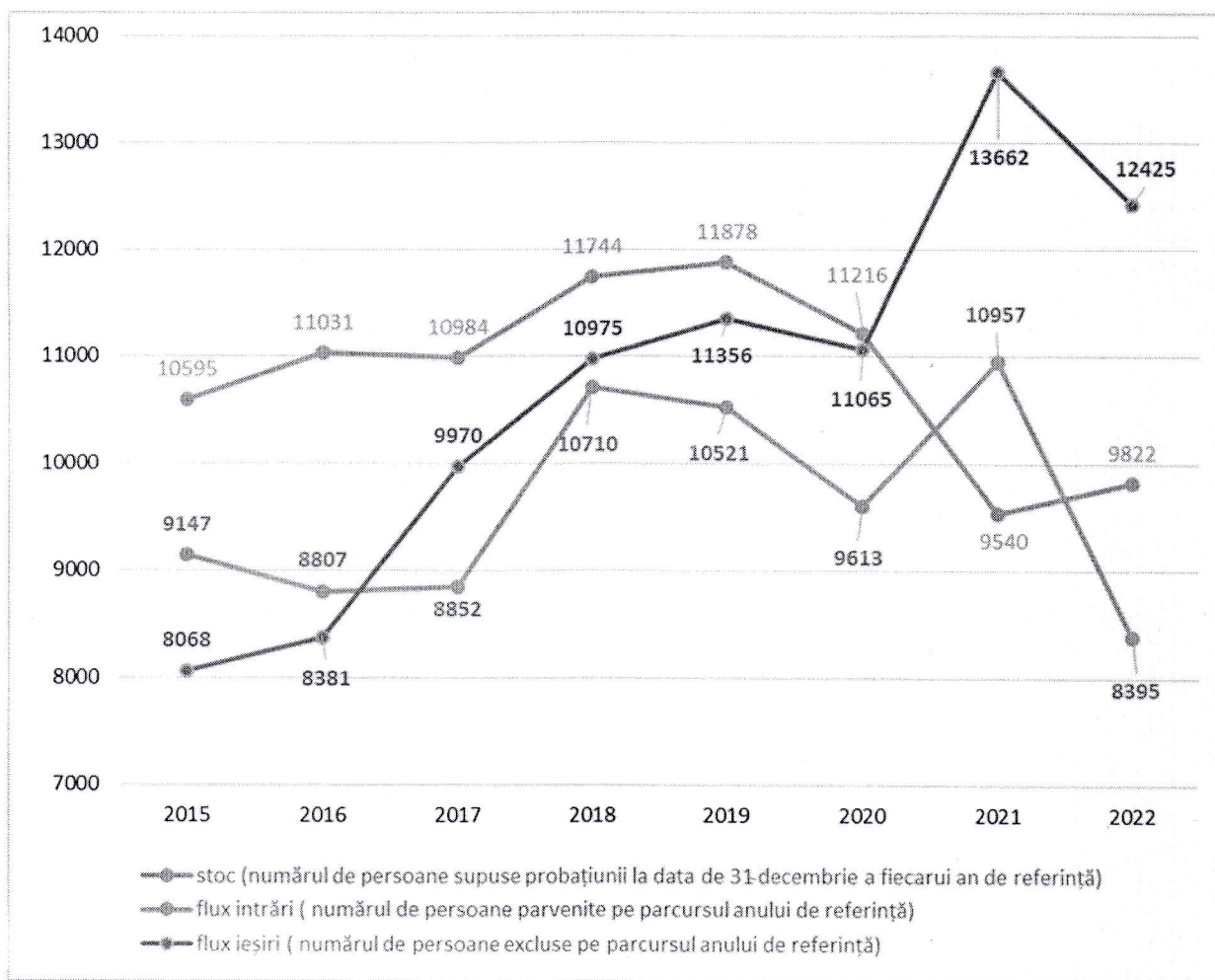

Fig. 7. (nr.) persoane în evidența sistemului de probațiune

Procesul de intervenție presupune o permanentă monitorizare și evaluare a cazului, care presupune urmărirea: modului în care beneficiarul corectează comportamentul sau soluționează problemele sale; modificărilor apărute cu privire la situația sa. Se apreciază în ce măsură aceste schimbări influențează riscul de a comite noi infracțiuni și perspectivele sale de reintegrare socială, astfel încât să putem adopta o serie de măsuri corespunzătoare.

Pentru acordarea asistenței și consilierii, biroul de probațiune colaborează cu actorii comunitari din rețeaua socială: angajații organelor afacerilor interne, procuraturii, instituțiilor penitenciare, administrației publice locale, protecției sociale, cu instituțiile de învățământ, medicale, cu comunitățile religioase, agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și asociațiile obștești pentru a direcționa subiecții probațiunii către instituțiile specializate. În cazul în care subiectul probațiunii acceptă serviciile de asistență acordate de către autoritățile publice, organizațiile necomerciale sau de către un specialist în domeniu, consilierul de probațiune îl referă la instituția sau persoana respectivă. Prin urmare, în anul 2022 subiecții de probațiune au beneficiat de asistență conform necesităților identificate:

Serviciile prestate/ Instituție implicată		Instituții publice		Instituții private		TOTAL
		minori	adulți	minori	adulți	
1.	Servicii de ocupare a forței de muncă.	20	184	0	44	248
2.	Oferirea cursurilor gratuite de formare profesională.	6	23	0	5	34
3.	Angajarea în câmpul muncii.	3	116	0	45	164
4.	Perfectarea și eliberarea actelor de identitate; Restabilirea actelor de identitate.	11	155	0	4	170
5.	Consiliere psihologică.	46	42	5	75	168
6.	Consiliere familială.	25	56	3	14	98
7.	Consiliere educațională.	59	117	0	2	178
8.	Consiliere și reabilitare psihosocială.	15	31	0	21	67
9.	Asistență juridică.	3	93	3	10	109
10.	Consultații medicale.	1	75	0	54	130
11.	Servicii de reabilitare/recuperare.	0	2	0	7	9
12.	Tratament narcologic.	0	10	0	3	13
13.	Tratament alcoolic.	1	21	0	0	22
14.	Servicii de prevenire/testare.	0	0	0	20	20
15.	Ajutor social/material.	10	63	1	33	107
16.	Plasament temporar; Cazare.	1	2	0	5	8
17.	Activități cultural-educative.	392	292	2	1	687
TOTAL		593	1282	14	343	2232

4.8. Obligații stabilite prin hotărâri judecătorești

Intensitatea intervențiilor pe care consilierii de probațiune le au de administrat poate fi observată cel mai ușor dacă se urmărește ponderea obligației stabilite în sarcina persoanelor sancționate, de a frecventa unul sau mai multe programe de reintegrare socială. Deși, pe parcursul anilor preceți, cu suportul AJPP au fost organizate Ateliere de lucru regionale cu reprezentanții sistemului judecătoresc, rata aplicării obligațiilor proactive rămâne a fi considerabil mai mică comparativ cu cele restrictive.

Obligații stabilite	Nr. obligațiilor stabilite pentru anul 2022
Să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului competent	1399
Să nu frecventeze anumite locuri	103
c) Să urmeze un tratament în caz de alcoolism, narcomanie, toxicomanie sau de boală venerică	28
c ¹) Să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent	59
Să acorde o susținere materială familiei victimei	7
Să repare daunele cauzate în termenul stabilit de instanță	20
Să participe la programe probaționale	420
Să presteze munca neremunerată în folosul comunității	152
Să fie supus monitorizării electronice	65

V. Promovarea imaginii și vizibilitatea sistemului de probațiune pe plan național și internațional

În scopul promovării pedepselor nerprivative de libertate și a impactului benefic acestora în asigurarea securității publice, au fost organizate mai multe activități de mediatizare pe plan național și internațional. Promovarea activității de probațiune se realizează prin organizarea campaniilor de conștientizare și sensibilizare a comunității cu privire la eficiența și avantajele pedepselor alternative și prin informarea grupurilor țintă, cu privire la rolul și importanța intervenției probațiunii. În acest context, Birourile de probațiune teritoriale la nivel național au fost implicate diligent și au desfășurat mai multe activități cum ar fi seminare, lecții publice și mese rotunde atât cu profesioniștii din domeniul conex tematicii de informare, cât și cu publicul larg, ca formă de prevenire și sensibilizare socială.

Prin urmare, tematicile Campaniilor de informare organizate pe parcursul anului 2022 au fost: „Ziua faptelor bune în Republica Moldova 2022”, „Ziua Internațională de luptă împotriva consumului și a traficului ilicit de droguri”, „Ziua Internațională a Familiei”, „Ziua Internațională a Copilului”, „Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”, „16 zile de activism împotriva violenței în

bază de gen”, „Viața are prioritate! STOP ALCOOL LA VOLAN”. În cadrul acestor campanii, organizate de către cele 38 Birouri de probațiune teritoriale, au fost distribuite 4493 materiale informative (broșuri, pliante).

De asemenea, pe parcursul anului 2022, în presa raională au fost publicate 12 articole ce vizează activitatea Birourilor de probațiune. Articolele au fost publicate în presa raională din: Ungheni, Briceni, Șoldănești, Drochia, Glodeni, Hâncești, Orhei, pe următoarele tematici: „Brățările electronice pentru agresorii familiari – cum funcționează sistemul în raionul Ungheni”, Programul antialcool/antidrog „Drink & Drive” - condiție obligatorie de repunere în dreptul de a conduce mijloace de transport și redobândire a permisului de conducere, „Alcoolul la volan – de la prieten la dușman!”, „Ce reprezintă munca neremunerată în folosul comunității?”, „Munca neremunerată aduce beneficii”, „Prevenirea delicvenței juvenile”, Monitorizarea electronică, „Conducem fără alcool, pentru că suntem așteptați acasă”, „Programul probațional - alternative la detenție pentru minorii și adulții în conflict cu legea”, „Ce este munca neremunerată în folosul comunității”, „Probațiunea Juvenilă – în creștere”, „Vara în care nu am purtat pantaloni scurți și fustă”.

Totodată, pe parcursul anului au fost oferite interviuri și realizate reportaje de către posturile de televiziune naționale și din România. Astfel, posturile de televiziune Teleradio Moldova, Libertatea Ro, Digi24 și Jurnal TV au difuzat reportaje video privind programul probațional antidrog/antialcool „Drink&Drive” enunțând condițiile de desfășurare cât și de participare în cadrul programului. Posturile de televiziune AGORA MD, Canal2 și Libertatea RO au difuzat reportaje video privind modificările legislative care prevăd aplicarea monitorizării electronice a agresorilor familiari imediat după pronunțarea ordonanței de protecție. La postul de televiziune TVR Moldova a fost difuzat un reportaj cu genericul „Viitor închis în pușcărie”.

În cadrul interviului acordat pentru NTV Moldova, s-a discutat despre implementarea programului probațional Drink&Drive și beneficiile acestuia:

https://ntv.md/index.php?newsid=47891&fbclid=IwAR18s422LNtnpJoAYbhr0DcFabww28qfullSmjgu_AGY6y0S2t58x-8I-sU

De către postul de televiziune Realitatea MD, a fost difuzat un reportaj privind „Munca în folosul statului aduce economii APL-urilor. Doar în șase luni, bugetele locale au economisit 6,2 mln de lei”:

<https://realitatea.md/munca-in-folosul-statului-aduce-economii-apl-urilor-doar-in-sase-luni-bugetele-locale-au-economisit-62-mln-de-lei/?fbclid=IwAR0Kz1KAY23vEYN-nl4ChUs3cNm2iK7QWe2BwNOCjSgCSZ38d3afzNj5cre>

Totodată, activitatea Inspectoratului Național de Probațiune a fost reflectată și pe site-ul oficial www.probativne.gov.md, fiind publicate 26 articole ce țin de activitatea INP, iar pe pagina de facebook a INP au fost plasate 621 de comunicate, ce reflectă activitatea birourilor de probațiune dar și a INP.

De asemenea, în scopul promovării măsurilor proactive de resocializare, a programelor probaționale, a fost elaborat un spot social în cadrul proiectului „Promovarea programelor probaționale, la nivel național, în calitate de alternative la detenție”, implementat de Asociația pentru Justiție Penală Participativă în parteneriat cu Inspectoratul Național de Probațiune, cu sprijinul financiar al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos:

https://www.youtube.com/watch?v=Ff6-42H_D4w&ab_channel=AJPPMoldova

În scopul promovării imaginii serviciului de probațiune din Moldova, dar și extinderii rețelei de comunicare pe plan internațional, pe parcursul anului 2022, au fost: efectuate deplasări de serviciu,

organizată ședință online cu omologul din Georgia și realizate publicații de promovare a sistemului pe plan internațional.

În perioada 23-25 mai 2022, angajați ai INP au participat la a 12-a Conferință CEP privind Monitorizarea Electronică în Europa, organizată în Helsinki, Finlanda. Tematicile atelierelor de lucru fiind axate pe dezvoltarea înțelegerii cum monitorizarea electronică poate sprijini practicile de probațiune și modul în care alte tehnologii pot ajuta utilizarea ME pentru a îndeplini obiectivele de probațiune.

În perioada 19-20 octombrie 2022, în calitate de membru, sistemul de probațiune din Republica Moldova a participat la cea de-a 14-a Adunare Generală a Confederației Europene de Probațiune (CEP). Urmare a Adunării Generale a Confederației Europene de Probațiune, a fost organizată Conferința cu tematica Drepturile Omului și Etica în Probațiune. Reprezentanți din 35 de țări au participat la mai multe sesiuni plenare și ateliere de lucru pe diverse subiecte și au făcut schimb de experiență în timpul pauzelor. A fi membru al Confederației Europene de Probațiune pentru Republica Moldova reprezintă o oportunitate de stabilire a relațiilor cu practicieni, manageri, cadre universitare și alte părți interesate care lucrează în domeniul probațiunii și justiției penale din toată Europa. Iar schimbul de bune practici aduce o contribuție importantă la dezvoltarea măsurilor probaționale și de aplicare a pedepselor comunitare.

Totodată, în contextul calității de membru al Confederației Europene de Probațiune (CEP), organizație ce-și propune să sporească profilul probațiunii și să îmbunătățească profesionalismul în acest domeniu, la nivel național și european, pe site-ul oficial al CEP, a fost publicat articolul „O zi din viața șefului Direcției Pedepse Comunitare”, scris de către șeful Direcției Pedepse Comunitare, Mircea Gurev, din cadrul Biroului de probațiune Chișinău. <https://www.cep-probation.org/a-day-in-the-life-at-the-directorate-for-communitarian-crimes-from-moldova/?fbclid=IwAR2nBysi4WtmJS9ugN9rIhirErCPpei1Hc8H9dRMneBr8kvB5DFq4hjAeAI>

De asemenea, în scopul propovăririi sistemului de probațiune la nivel european, pe site-ul oficial al Confederației Europene de Probațiune (CEP), a fost postată publicația cu privire la Probațiunea din Republica Moldova, istoricul și procesul de dezvoltare, scris de către angajații Inspectoratul Național de Probațiune. <https://www.cep-probation.org/wp-content/uploads/2022/01/Chapter-Moldova-2021-final-1.pdf>.

În perioada 2-4 noiembrie, delegația Inspectoratului Național de Probațiune și a Administrației Naționale a Penitenciarelor, condusă de către secretara de stat a Ministerului Justiției, Nadejda Burciu, au efectuat o vizită de studiu la sediul Consiliului Europei (CoE) din Strasbourg, Franța. Scopul vizitei fiind posibilitatea participanților de a-și aprofunda cunoștințele privind procedurile de lucru și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), mandatul și standardele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (CPT), precum și aplicarea alternativelor la detenție în vederea prevenirii condamnărilor la CEDO pentru condiții inumane de detenție. Această experiență contribuie la promovarea valorilor CoE în rândul tuturor actorilor din sistemul de justiție penală și îmbunătățirea cooperării interinstituționale pentru o mai bună reintegrare a infractorilor.

De asemenea, în contextul consolidării relațiilor de parteneriat internațional, la 13.10.2022 a avut loc prima ședință de lucru cu colegii din cadrul Serviciului de Probațiune Georgia cu scopul punctării noilor arii de cooperare și schimb de practici în vederea dezvoltării serviciilor de probațiune. Astfel, în cadrul ședinței a fost prezentată structura și modul de funcționare a Centrului de Referire din

Tblisi, Georgia. Experiența împărtășită fiind importantă pentru elaborarea proiectului Conceptului de funcționare a Centrului de asistență și consiliere pentru minori din Moldova. De asemenea, au fost prezentate reușitele implementării sistemului de evidență PROBBOX și a soft-ului de evaluare a riscurilor și nevoilor în Sistemul de Probațiune Georgian. Urmare a discuțiilor bilaterale, în anul 2023 este planificată semnarea unui Memorandum între ambele instituții.

VI. Priorități pentru anul 2023

Acțiunea restantă din anul 2022 a fost *Aprobarea conceptului Centrului de asistență și consiliere pentru minori*, acțiune care a fost continuată în Planul de acțiuni pentru anul 2023.

Astfel, pentru anul 2023 au fost planificate și alte obiective, după cum urmează:

- 1) Elaborarea Conceptului de executare individualizată a pedepselor neprivative de libertate de către Grupul de lucru constituit prin Ordin MJ 305/2022 și a proiectului de modificare a legislației în scopul creșterii numărului de alternative la detenție pentru diminuarea încarcerării și depopularea penitenciarelor;
- 2) Elaborarea Clasificatorului funcțiilor, nivelului de studii și condițiilor specifice funcțiilor publice din organele de probațiune;
- 3) Promovarea către Ministerul Finanțelor a propunerilor privind acordarea sporurilor cu caracter specific personalului din organele de probațiune;
- 4) Dezvoltarea unui program probațional orientat spre schimbarea comportamentului agresiv și violent pentru adulți;
- 5) Pilotarea unui program de schimbare cognitiv-compartamentală pentru minori;
- 6) Organizarea Centrului de asistență și consiliere pentru minori;
- 7) Crearea unui sistem electronic de management al dosarelor în probațiune.